Рік II. ч. 2... Вівторок, 18. листопада 1941. Ціна 30 сот.

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

Щоденник, виходить кожного дня, крім неділь і свят

АДМІНІСТРАЦІЯ: Краків, Райхсштрассе 34. Тел. 238-89
РЕДАКЦІЯ: Краків, Ожешкової 7. — Тел. 104-81

„Krakauer Nachrichten" — Tageszeitung.
Administration: Reichsstrasse 34.
Schriftleitung: Orzeszkowagasse 7.

ПЕРЕДПЛАТА в краю і за кордоном: місячно . . . . . . 6 зол. Курс 1 нім. марки = 2 зол. 5 чеських корон = 1 зол. 5 слов. кор. = 1 зол.

Німецькі війська зайняли форт біля Севастополю

БЕРЛІН. — Німецькі війська, підтримані летунством, зайняли, після важких ударів на форти, боеві кораблі та пристаневі споруди, сильно розбудований і завзято боронений форт біля Севастополю.

—o—

Східна частина Криму ціла в німецьких руках

ГОЛОВНА КВАТИРА ВОЖДА, 17. XI. — Головне Командування Німецьких Збройних Сил повідомляє:

Як уже подано до відома в надзвичайному звідомленні, німецькі й румунські війська зайняли вчора після завзятого бою важне місто-пристань Керч. Особак ціла східня частина півострову Крим у наших руках. Число полонених, що їх взяли у пробойових та переслідових боях на Криму, зросло в міжчасі на 101.600 людей. Поприч високі криваві втрати в сухопутних боях ворог підчас спроб рятувати свої війська через пролив Керчу, мав ще й важкі втрати від атак із повітря.

Успішні атаки сильних ескадр бойових та ловецьких літаків були спрямовані на совітські скупчення військ та транспортові колони, а також на летовища й залізні шляхи в околицях Москви й Вологди. Москву й Петербург минулої ночі бомбардували.

В морських округах біля Англії боеві літаки затопили в білий день один менший торговельний пароплав. Ушкоджено бомбами один вантажник середньої величини.

Підчас налету німецьких боевих літаків на летунську англійську базу в оазі Джарабуб, про який повідомило вчорашне звідомлення Головного Командування, знищено на землі багато ворожих літаків, серед них кількамоторові бомбовики.

Підчас повітряних боїв у північній Африці зістрілено ... англійські бомбовики і два ловецькі літаки.

—o—

Від 1 жовтня знищено 2.174 сов. літаків

ГОЛОВНА КВАТИРА ВОЖДА, — Головне Командування Німецьких Збройних Сил повідомило 16. XI. ось про що:

У наступі на Севастопіль захопили німецькі війська сильно розбудований форт, якого завзято боронили. — Летунство піддержувало бої під Севастополем і Керчем, атакуючи фортові влаштування, кораблі та портові споруди. Цільні бомби попали в одну совітську канонірку та у два військові транспортовці. В бойовому просторі біля Тихвину захопили одні тільки дві сотні піонірів 113 боевих гнізд.

У морських просторах біля Англії затопило летунство біля Овечих островів та на схід від Петергід два ворожі торговельні пароплави, загальної містоти 7.000 тон, два чергові великі пароплави важко ушкоджені бомбами. Боеві літаки поцілили у білий день важкокаліброваними бомбами рудотопню біля Мидлесбер. Крім цього звернені були останньої ночі летунські атаки на портові споруди східніх та південно-західніх побереж Англії. Підчас нічного бою німецьких стежних кораблів з англійськими скорими човнами в Каналі один ворожий скорий човен затопили. Затоплення другого човна дуже правдоподібне. Наші кораблі не мали ніяких втрат.

У північній Африці бомбардували німецькі літаки успішно становища заборол біля Тобруку та англійську летунську базу в оазі Джарабуб.

Ворог перевів останньої ночі слабими силами безуспішні летунські налети на північно-німецьке побережжя. Один британський бомбовик зістрілили.

В останніх тижнях німецьке летунство здобуло в боротьбі з совітською силою чергові великі успіхи. В часі від 1. жовтня до 8 листопада втратили совіти взагалі 2.174 літаків. З цього зістрілено 1.293 в повітряних боях і 412 зенітною артилерією, решту знищено на землі. У тому самому часі пропало на східньому фронті 183 власних літаків.

Альфред Розенберґ міністром для східних земель

БЕРЛІН. — Фірер рішив, що в частинах східніх земель, окупованих німецькими військами, в яких закінчено боеві дії, мається завести цивільну управу.

Завданням цих цивільних управ насамперед привернути і вдержати загальний лад та порядок.

Оті цивільні управи підлягають — на основі розпорядку Фірера — міністрові Німеччини. Фірер призначив з тією метою начальника Альфреда Розенберґа міністром Німеччини для окупованих східніх земель. Постійним заступником його призначив Фірер ґавляйтера і намісника д-ра Альфреда Маера. Наперед заведено цивільні управи на терені колишніх вільних держав Литви і Латвії і в частинах Білорусі. Згадані терени творять разом Державний Комісаріят „Східні Краї".

Державним Комісарем для „Східних Країв" призначив Фірер ґавляйтера і надпрезидента Гайнріха Льозе.

Також в частинах України заведено вже цивільні управи. Державним Комісарем для України призначив Фірер ґавляйтера і надпрезидента Еріха Коха.

Дух Джінгіс-хана

Відворот большевицької армії, як і всі колишні відвороти царських армій, позначувався не тільки руйнованням військових обєктів, але й осель та всякого добра згідно з тим наказом Сталіна, щоб нищити все й залишити за собою пустелю...

Кожні, навіть і найсуворіші заходи в часі війни можна виправдувати, але тільки — доцільністю, користю для перемоги. Тоді всі інші міркування етичности чи людяности відпадають. Але яка ж доцільність у сучасну війну, під оглядом військовим руйнувати оселі?

Часи, коли ще будівельна техніка була примітивна і військо потребувало на свої постої будинків, минули, хоча вже й тоді військо вміло користуватись шатрами. Також минули часи, де ще не було ні вантажних авт, ні навіть залізниць; не було похідних кухонь та загалом модерної організації довозу на фронт, а військо було здане на місцеві засоби прохарчування саме по тих оселях, кудою проходило, або які займало. Але вже за світової війни в армії будовано тимчасові приміщення, здебільша землянки, там де цього вимагала потреба з оглядів стратегічних чи тактичних, так, що невигідні з військового погляду оселі стояли частенько й порожніми. Тепер іще краще стоять справи. Німецька армія має при собі не лише потрібне приладдя для будови тимчасових осель, але й навіть і вищі штаби мають готові вже бараки, з електричним освітленням і т. д., які можна розкладати там, де вигідніше, не рахуючись із оселями. Значить, сучасній німецькій армії не залежить на оселях. Вона може обійтись і без них, тимбільше, що навіть у глибокому запіллі, де є безліч осель з найкращими домами, німецька армія будує табори, бо це вигідніше і для вишколу й для дисципліни.

Чому ж саме большевики нищать оселі? Чому нищать старовинні історичні будівлі, без військового значіння у Києві, в центрі міста, там де військо ніколи не вибирає собі постою? Коли б це робили це прим. з фабриками, військовими спорудами чи обєктами, то могло би бути оправдання. Але з памятниками давнини, чи мешкальними домами населення — яка ціль у цьому безглуздому нищенні, яка причина?

Та ще більше не розуміє те нищення, коли подумати про заклик Сталіна до населення у звязку з організацією партизанки в запіллю. Як уже ці самі комуністи могли переконатися на досвіді боротьби з українськими повстанцями, партизанка найстрашніша військам тоді, як вони розтаховані поміж місцевим населенням, в його помешканнях, і як це населення сприяє партизанам. Бо населення знає хід життя цього війська, дає можливість партизанам увійти в місця розташування війська для організації несподіваних нападів. Отож партизани мусять мати змогу не тільки прохарчуватися поміж населенням, але й скриватися поміж ним, уподібнюючись до нього в тому підпіллю. Так робили колись у нас козаки, також діялось у кавказьких верховинців та еспанських „ґеріляс".

Саме тому большевики нищили й палили українські села, які вважали осередками повстань.

А чому тепер Сталін, закликуючи до партизантки, сам каже нищити всі ці можливості партизантки, випалюючи оселі: як розуміти таку недовірчивість? По перше це ненависть його і до України і до її столиці, притому повне переконання, що в Україні, крім своїх енкаведистів — прихильників не мав і тепер мати їх не може. Друге, і це найважніше — це та азійська духовість: все нищити, руйнувати. Насолода нищення і руїни питома азіятам від найдавніших часів. Знаємо те з історії про обрів, гунів, печенігів, половців, татарів, суздальців та ін. Чи ж не була найбільшою руїна Києва Андрієм Боголюбським, Новгорода Великого — Іваном Грізним? Все це вже було і тепер повторюється.

Кілька століть пізніше відомий царський полководець Суворов, що під маскою „блаженного" таїв високий інтелект та европеїзм, приказав спалити таки перед своїми військами міст між Прагою і Варшавою, щоб „зберегти столицю для цариці перед фурією цих військ". Врешті спалення Москви 1812 року, що нібито вирішило долю Наполеона дає також багацько до думання. Прим. петербурзькі часописи з того часу спершу писали, що Москву спалили французькі варвари і що опісля приписали цей почин графу Ростопчину, а далі і московському патріотизмові.

Цікаво змальовує цей факт граф Л. Толстой в історично вірному романі „Війна і мир". На його думку пожежа спалахнула стихійно тому, бо Москва була опустіла, виїхав адміністраційно-поліційний апарат, який здержував інстинкти юрби, при тому французька армія поводилась необережно й не була ознайомлена з влаштуванням московських домів. Толстой змальовує також епізод, як купець з криком „пропадай все" кидає до вогню врятовані товари, а юрба ледве не танцює тоді танцю індіян при костирі. Москва тоді згоріла. Та не через недостачу домівок загинула армія Наполеона. Її загубив маневр царських військ за Красною Пахрою, що загрозив був довжезним нічим не забезпеченим сполученням французів від Смоленська до Москви, на які тиснули партизани, маючи опору саме в незнищених оселях обабіч тонкої смуги цих французьких сполучень. І це примусило Наполеона до відвороту — перше до Смоленська, потім під натиском по крилах і далі, до відвороту, який перетворився у катастрофу під Красним і над Березиною.

Щоб зрозуміти сучасне нищення, треба пригадати собі хоча би й ті нищення, що ми їх затямили підчас визвольних змагань — як то гуляв „восставшій пролетаріят" в Україні до речі всякі банди Муравева, що тягнули з півночі. Пригадаймо і всякі „пирушки", що кінчалися звичайно торощенням посуди, скла, обстанови і того всього, що тільки око бачило довкола.

Такто й сучасне нищення, згідне з наказом дикого Джугашвілі-Сталіна, не є ніякою военного необхідністю, лише цим виявом азійського духа. Чи може бути більше варварство як це беззмістовне нищення центру столиці України, який не міг мати й не мав военного значіння?

І слушно сказав Фірер у своїй останній промові, 9. 11., що СССР, це держава, що є спадкоємцем духа Джінгісхана, якому не може бути місця в новій Европі.

Всеволод Петрів,
ґенштабу ґенерал хорунжий.

СПІВПРАЦЯ ІНДО-КИТАЮ ТА ЯПОНІЇ.

ТОКІО. — 15. 11. Як повідомляє „Домеї" французький губернатор Індо-Китаю, адмірал Деку, заявився за тісною співпрацею з новоствореним бюром японського посольства в Індо-Китаю. На питання представника Домеї з Ганой заявив адмірал Деку, що створення такого бюра в Індо-Китаю треба привітати, бо тісніша співпраця з Японією була б дуже корисна.

Як Кривий Ріг творить нове життя?

II.

Хтось сказав, що де лише живуть українці — там є „Просвіта". Це правда і доказ на це наші „Просвіти" в Параґваю, Єгипті, на Зеленому Клині — скрізь б'ється серце українців. Прийшла ясніша днина на Криворіжжя і вона виросла в ньому теж, як передвісник весни. Примістила її управа міста в прегарному клюбі пекарів, передали їй під опіку всі інші клюби і всі інші кіна, крім „Чарів". І „Просвіта" у Кривому Розі працює, вже й на селах чимало її станиць. Отже є вже вона і в Гайдамацькій Балці, де учителі Петренко, Максименко й Цецуйко зорганізували при ній хор, курс українознавства та аматорський гурток (книгозбірню теж наладнують), є в Вечірньому Куті, що організує хором під ор. Денисенка перший більший концерт, до якого акомпаніюватиме місцева капеля бандуристів, є в Широкому, Лозоватці і ще в десятці інших сіл.

БО СЕЛО ПІДНЯЛОСЯ Й ХОЧЕ ЖИТИ.

Воно, що є основою всієї української нації, як здоровий корінь: можете деревину зламати, збити, зрубати, а він завсіди, вічно пнутисьме у сонце й зеленітиме новими паростями.

З нас, галичан, ніхто й не уявляє собі, що пережило за останні 23 роки це українське село під большевиками. Господарську політику у відношенні до нього характеризує хочби й той факт, що селянинові засирали жито і платили йому за пуд 1,10 рубля. Але вже в найближчому місті 1 кілограм хліба з цього збіжжя коштував 4,50 рубля. Селяни садили, сапали, копали й возили цукровий буряк, але роками цукру не бачили. Ходили коло худоби й дробу, але діти нездужали на кривуху й сухоти через брак білковин і товщів. На діда сходив селянин зі своїми хворими, босими й голими дітьми в напів розваленій хаті. Село на Україні — це нині картина нужди: воно обдерте, з голими кроквами, без плотів і воріт, заросле бур'яном. Але зате росли палати НКВД в Києві й Харкові — централі невільничо-плянтаторської системи й жиди ходили у вишиваних сорочках. Єдиного мало під большевицькою владою село доволі — це всяких зборів і „мітінгів" та портретів Сталіна, Кагановича, Хрущова.

Одначе все ж таки село залишилось здоровим корінем. І ось коли система розвалилася — перші дні село слухало і ждало. Боялося ще. Але до тижня неомилиним інстинктом відчуло, з обсервації зміркувало, що проти німецької збройної сили не встоїться ніхто з „доблесних", навіть сам „Ворошилов" ні — і хто в вересні та жовтні проїздив Україною, той мусів чудуватись від тисячок полукіпків на полях, які губилися дослівно десь на овиді, від праці, що кипіла по селах, від підбілених уже, пошитих новою соломою та погородженних хаток. Бо большевики тікаючи нищили або вивозили трактори, бензину, машини, сільсько-господарські приладдя, забирали худобу. А проте українське село — господарське своїми основами. І без цього всього, власними руками, вдоволене, що врешті для себе, наладнало воно життя: поставило в колгоспах, тепер „народніх господарствах" своїх людей, здебільша учасників визвольних змагань, або переслідуваних большевиками і виказало у відношенні до цього свого проводу дисципліну. Були у Криворіжжі села, що не тільки обсіяли згідно з пляном, але й „перевищували" плян: народне господарство терноватської волости засіяло озимини 140% пляну, Олександровський 124%, Глееватське 100%. Так теж, на 100% виконали пляни сівби в Апостолівському районі, отже села Апостолове, Костромка, Володимирівка, Олександрівка, Софіївське.

А ось довелося мені побувати в с. Долгинцеве. Рух у селі був, як на Великдень: білили, перекривали, городили плоти. Селянські вози їхали з цеглою і на мій запит почув я відповідь, що її настарчити годі, так будує народ. Говорив я з головою села, свідомим та статочним В. Білозубом, якому тож НКВД вілося у печінку. Нині він хотів би, щоб усе, що роками занедбалося, виросло за тижні. І ось у селі — чванився, — є вже крамниця і шевський варстат, ремонтують електричний млин. А коли ми зговорилися про культуру села, він всміхнувся тільки гірко:

— Звідкіля мала взятися на селі культура? З аґітпропів, які вихолощували з людей естетику, мораль, культ почувань і традицію? Коли мав час селянин не працювати, але й думати над собою, як від зорі до зорі праця і таке оточення, що справді „відцурався брата браті дитини мати". Вам дивно за нашу молодь? Хто нагадував їй про культуру, мораль, товариські взаємини?

Питався мене, ніби в Бога, що буде з ними. Відповіді не було, але я знав: тепер треба Україні сто тисяч таких Білозубів. І таких сивих дідів, як отой Порфір Олійник, що на зборах громади в Лозоватці ніби апостол кидав словами, аж біла чуприна й сивий козацький вус мотався:

— Я перший стаю до роботи, щоб викорінити нужду, неохайність, занепад. Бо це все не наше. Це все нам принесла — Москва!

УКРАЇНА КРИЧИТЬ ШКОЛИ!

Чи тоді, коли так випростовується українське село й місто, дивно, що шкільництво з Україні — перша справа?

Криворіжжя змісця взялося за свою школу по козацьки. Вже 22 і 23 вересня відбулася в будинку „Промкооперації" у Кривому Розі конференція учителів з 7-ох районів. Вислухали 10 рефератів, що і як робити і „як кобзарі з Зап. Січі розійшлися та понесли слово правди в народ" — писав „Дзвін". На 1 жовтня доручено всім учителям почати науку, причому вчителями назначувано не дурнів з партійним білетом, але кваліфікованих учителів-патріотів. Пляни навчання розроблено так, щоб як найбільше уваги прикласти національній вихові та освідомленню дитини. Це був рішучий зворот від тієї школи, де все почувалося від „досягнень колгоспного ладу" та соцзмагань", що їх однаково ненавиділи і батьки і діти та які теж спричинювали жахливо низький рівень науки. Бракувало підручників, але вчителі мали починати від руїн, шкід і вбивств, що їх наробив ворог і виказуючи, чим є москалі та жиди, доходити до шляхів, що ними має йти український народ. Основою науки мала стати історія, а основою її — Історія України. Від 3-ого року науки повинні діти вчитись і німецької мови, для чого на місці є дуже добрі фахівці з колишніх „ліквідованих" учителів з німецьких кольоній. Врешті й підготові вчителів присвячено чимало уваги: при Міській Народній Освіті зорганізовано під пров. проф. Борищкевича кабінет-читальню, що має служити учителям історії літературою та вказівками і у днях 14—19 жовтня влаштовано навіть для них семінар з низкою рефератів.

Перший день науки став для Криворіжжя справжнім національним святом. Школи — як оповідали мені люди й учителі з різних шкіл — скрізь святочно прибрано, батьки прибули з дітворою. Відразу найшовся контакт між дитиною й учителем, за який так важко було у сов. школі, про якої вартість каже хоч би те, що напр. у 20. криворізькій школі вчила „української мови" жидівка Бетя. Діти про неї згадують і сьогодні, нахмаривши бровенята.

Сьогодні у Криворіжжі працює — крім шкіл у Кривому Розі — 29 сільських шкіл.

Учителі не можуть надивуватись дітворі, що з колишнього розбехтаного совітського „школярства" перейшла на нову, справді гідну їх дисципліну якось автоматично, як зрештою автоматично стала шанувати своїх нових, колись переслідуваних та цькованих, учителів. Ще кращим довірям огорнули цих вчителів батьки дітвори, які не тільки самочинно ремонтували та забезпечували скрізь у топливо школи, але які й домагаються, щоб на селах заводити середні школи (с. Широке) або вивінувало свої у прегарні научні кабінети (Фрунзівська рудня, Кресів). А науку діти почали від того, що другого її дня вивчали нац. гимн „Що не вмерла" та „Заповіт" Т. Шевченка.

ОСТАНКИ ВОРОГІВ.

Так встає, випростовує плечі і витягає в сонце руки село в Криворіжжі та й скрізь в Україні. Якби не дрібні перешкоди — воно ішло б швидко до свого відродження.

Бо перешкоди є. Не може ж проминути безслідно 23 роки неволі. Залишилися й останки та недобитки ворогів, які ще й сьогодні пробують залякувати й тероризувати населення. Ось у с. Новий Кривий Ріг всадився був на секретаря громади большевицький наймит, Богодістов, ось в іншому пробував верховодити ще й тепер „червоний партизан" Шестопалов. Та дні цих типів кінчаються. І як селяни з Нового Кривого Рогу повідомили про свого „секретаря" Міську раду, що зліквідувала вобога швидко, з другого боку селяни вже й самі вміють прикоротити пройдисвітів, агентів і дезертирів з червоної банди.

— Новий лад заводиться! — кажуть селяни і кажуть це так поважно, що й вас запалюють вогнем своєї великої віри.

(Закінчення буде) Я. К-к.

Жертви на Фонд Українського Студента слати до Українбанку в Кракові, конто 2.331. із зазначенням „Студ.-Фонд".

Величавий похорон през. д-ра Костя Левицького

Подаємо загальні враження з похорону през. д-ра К. Левицького від нашого співробітника, який щойно вернувся зі Львова. Докладний опис похорону подамо в одному з чергових чисел. **Прим. Редакції.**

Над Львовом чудовий, морозний день, на небі ніодної хмаринки, сонце заливає ціле місто і гора св. Юрія заповнена тисячними масами народу.

Це Львів відпроваджував на вічний спочинок одного із своїх передових громадян. Саме в велику, переломову добу відходить „стара гвардія" — нещодавно прощала Коломия д-ра Кирила Трильовського, а тепер Львів одного із своїх найбільших і найзаслуженіших, якого праця обіймала кілька поколінь.

Катедра св. Юрія заповнена делегаціями з вінками. За брамою, на площі та сумежних вулицях ждуть громадяни зі Львова і краю, зібрані в своїх організаціях. У катедрі в 10. год. рано починається велика Служба Божа і Панахида. При престолі бачимо обидвох наших перемиських владик, Преосв. Єп. Йосафата Коциловського, Єп. Григорія Лакоту, Єп. М. Чарнецького в сослуженні крилошан і численних духовників, поміж якими завважуємо о. іг. Климентія Шептицького, о. ректора Й. Сліпого, о. протоєр. Табінського, о. кан. Лужницького, о. дек. Сімовича. Коло 12-ої години кінчиться панахида і труну виносять на подвіря та уставляють її під митрополичою палатою, з якої балькону, прикрашеного килимом, промовляє коротко д-р М. Волошин. Під згуки жалібного марша, відіграного орхестрою трамвавиків, рушає похоронний похід. Бачимо в ньому майже всіх наших видатних громадян, загальну увагу звертає і німецька делегація, серед неї представник Губернатора, шеф пропаганди Райш. Серед вінків були й вінки від Губернатора Галичини д-ра Ляша та львівського старости Куята.

Довгий-довгий похід рушив вулицею Парковою (давн. Міцкевича) і маєстатично пройшов вулицями княжого города на Янівський цвинтар. Тут ще кілька промов і тлінні останки заслуженого Громадянина спочили недалеко від стрілецьких могил та могили ген. М. Тарнавського.

Донька Петлюри

Кабель Париж-Берлін приніс коротку вістку: померла Леся Петлюра. Три короткі слова — та глибина їх трагічного змісту — незмірна. Померла єдина дитина — Провідника українського народу, імя якого відоме кожному в Україні, з іменем якого була звязана вся довголітня боротьба з червоною Москвою.

Леся не зазнала ні радощів життя, ні радощів кохання. Зате випила вона до дна гірку чашу вигнання, важкого гніту на душу — чужини. Чорні сторінки еміграції — вгризалися в її душу дуже рано. З ранніх дитячих спогадів — чомусь найміцніше — вбився один епізод із життя у Варшаві. У тій Варшаві, що підписувала із Симоном Петлюрою договір воювати спільно з українським військом аж до звільнення України від московських большевиків — і зламала її; що була винна українському урядові багато міліонів за постачання та за військове майно і зброю — і не платила тоді нічого. І ось у тій Варшаві, голова Української Держави — жив з родиною у злиднях. Все цінніше, що мала родина Головного Отамана та його найближче оточення — було продане.

Одного ранку, батько попросив Лесю почистити його плащ. Плащ в якому він провів всю боротьбу в Україні. Річ, яка в інших обставинах — була би цінною реліквією в Національному музеї. І ось цей плащ — віддає Симон Петлюра своєму адютантові — полк. Доценкові, щоб... той продав його за марний гріш перекупщикові, щоб... купити картоплі і маргарини...

ЮРІЙ КОСАЧ. 18)

Рубікон Хмельницького

І тепер, у тиші Гондіюсової майстерні, коли вперлись у нього чорні вуглики очей патера Мокрського, коли вірно гляділи на нього його товариші козаки, коли не зводив із нього очей Ахіллес, про себе желіючи думи, круто спинився капітан Хмельницький. Тихо умер брязкіт його лицарських острог.

— Дрімає велика міць на сході. Дрімає мов лев, та страшна буде та хвилина, коли лев заричить. На ввесь світ його рик почують, на всі сторони. На тривогу бундючній Порті, на пострах усім невірним. На Чорному й на Середземному морі. В малій Азії, в Палестині, в Нумідії. Бо станувши при своєму мужньому королеві рицареві Христовому, Володиславу, вдарить з імпетом небувалим нація козакоукраїнська на бісурманський світ. З Володиславом, володарем-воїном рушить і Венеція : Ракочи і Мультани й Волощина рушать. Заметься Хорватія й Сербія полумям ребелії протитурецької. Під знаком хреста браття наші: православні греки і всі християни, під чоботом яничара суції, підведуться. І буде це вікторія нечувана, в анналах ще ніколи не записана. А козацьке лицарство — союзові націй дорогу до вічної слави покаже, в перший лаві до наступу під Христовим прапором ідучи...

Повіяло вихром із моря. Сурми й літаври заграли. Прапори й бунчики розмаяв південний суховій над полками й корпусами. Сколихнулась земля, заспівали дороги. Крикнули злякано кречети під хмарами. Запеклось сонце сходу на гнівних колюбринах і фальконетах. Рушили у грім барабанів мушкетери. Заїржали аргамаки кавалерії, пишної й барвистої, почувши волоrість моря. Вилетіли кімя землі з-під копит. Переступили перші стежі Дністер, Прут, Дунай. Брама Азії й Африки відкрилась перед переможцями. Знову сповнялись мрії Ришарда Львиного Серця, Людовика Святого, Балдуїна. Господень Гріб падишахів та богдиханів визволявся від лютої наруги. Чудесні столиці спалахнули гніздами самоцвітів: Тегеран, Істамбул, Багдад, Дамаск, Калькута, Пекін. І над півмісяцем мечетів, над капищами поган, над пагодами Брами й Будди заяснів знак вічности, знак Джерела чистого, знак Сина Божого Тріюмфатора.

— — — — — — — — — — — — —

Була пізня година. Гулко кричали вартi. В Артусовому дворі не розходились гуляки й пяниці. Вікна Господи „Під великою головою" були темні, сліпі, крім одного: на самій горі. Там ще не спав капітан Хмельницький. Мірявь, самітній і похмурий маленьку кімнату раптовим кроком. Було тісно йому тут. Спрага докучала. Клекотало у грудях. Палило їх. Відчинив вікно, — вихор із моря, осінній, хуртовинний, прелютий смагнув йому чоло. Далеко на сході була Варшава. Там десь, у замку, не спав, терпів на гостець, а може забавлявся з наложницями король. Там десь, у своїх світлицях писав листи до кардинала амбасадор граф Микола де Флессель де Брежі. Відсовував Річпосполиту від Еспанії й Австрії, докінчував діло склееного ним миру у Штундорфі й Бромсебро. Там — у Варшаві також, мабуть не спав ще резидент найяснішої Сеньорії Тієполо, другий після Брежі, приятель Хмельницького. На півночі — за морем, в бібліотеці упсальського замку дискутувала мабуть юна королева Христина із філософом Декартом, королева — причинна. Ще далі, зовсім далеко, не дрімав мабуть ще чоловік, до якого Хмельницького щось тягнуло, до якого мав пошану, подив, може навіть заздрість — Олівер Кромвель. Цей умів відважитись. Цей перейшов Рубікон. Не даремно Хмельницькому стільки розповідав про нього у таборі під Камбре його агент, мандрівник Броун.

І знову було темно, вітряно, самітньо.

Хмельницький кинув оком на недописаний лист. Глянув на розгорнені книги: „Інструкція для облоги фортець" Целляріуса, „Впорядчик для піхоти"...

Нетерпляче здавив долоні, аж хруснули сустави. Тріснув дверима, важко зійшов по сходах, що рипіли серед темрявн. Опанчу рвонув вітер. В льоху Артусового двора сиділа варта, граючи в кості на бубні. Мушкетери зірвались, віддали шану. При столах, далі, за димною мрякою розсілись шкотські одоробала. Бранденбурзький поручник обняв маркитанку Марту. Шкоти, з регіменту Чорного Лева, співали все тієї самої своєї пісеньки:

..Фатум тягне до війни,
це фортуна — пані...

— Хмельницький, Хмелю!... — гукнув пяний Ведмежа Нога, зочивши капітана,
— ходи, побесідуємо. В нас весело....

— До нас, лицарю!.. — риснула Марта.

Але Хмельницький нетерпляче знизав раменами, завернувся й пішов геть.

Не звикати було до самоти, до безсонної ночі. Свічка танула, чадно було від її нагару. Вогник блукав по гардах розвішаних шабель і рапір, іграв з різьбою на пістолях. Капітан сидів довго за столом, з терпким, мов у ката обличчям. Був бо катом для себе самого. Кував години самоти як лезо шаблі.

Колиб міг знати, що готує йому фатум? Колиб міг розрубати його постановою, як мечем гострою й немилосердною!

Було все ще темно. І в душі і над цим тихим містом, над морем.

(Далі буде).

Не роскішне було життя родини, по переїзді з „гостинної" Польщі до таксамо „гостинної" Франції. В дешевій кватирі на рю Тенар — помагає вже Леся батькові в його праці на хліб щоденний, вислухує його науки і наставлень, перебирає від нього його велику любов до Батьківщини, його віру в її звільнення від московського ката. Глибока любов і дружба — вязала її напівдитяче серце — з Ним.

Трагічний день 26 травня 1926 року — смерть Батька від руки большевицького агента — накладає чорну печатку на її вразливу душу.

Життєвий шлях Лесі — на провесні життя — тернистий. Матеріяльні засоби — допомога приятелів. Вірні „петлюрівці", хоч неодин сам важко заробляв на хліб на чужині — вважали довгом чести — допомогти в біді родині Симона Петлюри.

Душевні переживання і недостатки — викликають у Лесі страшну хворобу легенів, з якою бореться довгі роки.

З допомогою друзів — вивозить мати хвору Лесю до гористої місцевости у Піренеях. І там живуть вони самітно, лише час-до-часу відвідувані вірними приятелями; вдова-мати, що від душевних потрясень втратила слух і вона, що в двадцятьдевять років виглядала пятнадцятилітньою дівчинкою, — лише в великих сумних очах зоріли пережиті роки і болі.

Теперішня війна — важко відбивається на їх житті. Вони тратять звязок із більшістю приятелів. Поки ці приятелі відшукали можливості звязатися, переслати допомогу — злидні знову підривають здоровя Лесі.

Війна Німеччини з большевиками — вносить в хату родини Петлюри світло радости і надії. З Піренеїв приходять до Берліна листи перепоені тим світлом. Просять українських часописів, просять вісток з України. Леся мріє про поворот на рідну землю разом з Батьком, мріє про дідів будиночок на Константиноградській вулиці у рідній Полтаві, про животворне повітря Криму... І від цих мрій Леся ожила, здоровя поправлялося. Аж — несподіване погіршення — і 6. листопада вранці — відійшла Леся до свого великого Батька...

Під плитою на цвинтарі Монпарнас у Парижі, на якій вибито лише два слова — Симон Петлюра — що говорять все — є три місця... Як вірним приятелям удасться перебороти всі труднощі воєнного часу — Леся спочине поруч Батька. А незабаром вже — покине разом з ним негостинну чужу землю і спочине навіки у величному Мавзолеї над Дніпром, що його побудує український народ на вічну память і славу — Симонові Петлюрі.

Юрій Горліс-Горський

—o—

Північно-східнє побережжя Чорного моря під бомбами

БЕРЛІН. — Німецьке летунство збомбардувало три важні місцевості на північно-східньому березі Чорного меря. Одна з тих — це Таманське, невеличка, але важна з огляду на своє положення, бо це є перша стація на шляху відвороту з Керчу на схід. Лежить вона напроти Керчу над заливом тієї самої назви, який охоплюють з боків два довгі язики суші. Вони знова входять так глибоко у пролив Керчу, що у найвужчому місці він має ледве кілька кільометрів ширини. Дві інші оселі, що їх закинено бомбами, це порти чорноморського побережжя Анапа на півдорозі з Керчу до Новоросійська та Туапсе, яке лежить так далеко від Новоросійська, як Новоросійськ від Керчу. Анапа є водночас купелевою місцевістю та пристанню, має 650 м. довгу набережну і є глибока на 3,6 м. Поруч неї є летовище зі школою для керманичів літаків та школою для спадунів, а недалеко є також табор панцирних військ та відділ водолітаків. Туапсе, що зі своїми майже 30.000 мешканців — є близько вдвоє більше, як Анапа, це теж портове місто та морське купелище. Його пристань є теж більша і загальний оборот його обчисляли в 1934 р. на півтора мільйона тон. Врешті Туапсе має і свою промисловість, що спирається на покладах нафти в його запіллі, з якими зрештою звязане Туапсе довгим на 85 км. нафтовим проводом.

Підірване великодержавне становище Англії на Середземному морі

МАДРИД. — Про загибіль корабля „Арк Роел" оповідає один очевидець-англієць такі драматичні подробиці: Після сторпедування машини поволі перестали діяти, потім щераз пішли в рух, ніби корабель набирав глибокого віддиху і нагло спинилися. Посередині велита зіяла широчезна діра. Маси води, що нею напливали, поклали небаром корабель набік. Неможливо було спустити на воду рятункові човни. Моряки рятувалися по линвах, перекинених їм з одного нищильника, який підїхав на місце катастрофи. Без огляду на ушкодження пробували витягнути корабель на линві, а нищильник поїхав з вирятуваною залогою до порту Гібральтар, щоби привезти поміч. Та вже було запізно: 25 миль від Гібральтару корабель несподівано нечайно затонув.

Як іншу цікаву подробицю подають, що командант „Арк Роел" капітан Мад, кермував передтим кораблем-маткою „Фаріюс" та „Караджис", що обох затопили німці. Еспанська прилюдна думка вважає теж, що затоплення „Арк Роел" біля самого Гібральтару дуже симптоматичне: воно ніби зазначує, що великодержавне становище Англії на Середземному морі підірване та що морська велич англійської імперії примушена щораз важче боронитись від натиску.

Дуже цікаво також, що англійська адміраліція подала про втрату „Арк Роел" скоріше, як Німецьке Головне Командування. Добачують у цьому алярмовий сиґнал за допомогою в бік Америки. Також важке ушкодження боєвого пароплаву „Малая", містоти 31.000 тон, якого доконали німецькі підводні човни в західній частині Середземного моря, викликало велике враження. „Малая", що був дарунком маляйських держав, зокрема вважали щасливою будовою: корабель мав 195 м. довжини, робив 25 вузлів і мав 1.180 людей залоги, а його озброєння складалося з 8 гармат калібру 38 см., 12 калібру 15 см., 8 калібру 10 см., 4 кал. 4,7 см., а 16 кал. 4 см., були для протилетунської оборони.

Японія кличе всіх під зброю

ТОКІО. — На основі нових загострених постанов у справах рекрутування, покликують всіх японських громадян, яких від р. 1931 військові комісії відіслали як нездібних до служби, зараз до війська, оскільки не стоїть до диспозиції відповідна кількість новобранців з біжучих річників. Таксамо не будуть користуватися цим привілеєм ті японські громадяни, які живуть в Гон-Кон і Китаю і яких дотепер не взяли до війська. На своєму засіданні з пятниці уряд прийняв додатковий буджет, що передбачує коло 214 мільйонів ен прибутку та 515 мільйонів розходів. Рівночасно уряд випрацював плян додаткових військових видатків у висоті 3800 мільйонів ен.

—o—

КОЖДИЙ НОРВЕЖЕЦЬ МОЖЕ БУТИ ВОЯКОМ НІМЕЦЬКОЇ ЗБРОЙНОЇ СИЛИ.

ОСЛО. — Урядово повідомляють, що Фірер на побажання з норвезького боку дозволив, щоб кождий здоровий і здібний до служби норвежець міг прилучитися як вояк до німецької збройної сили.

Над Озівським морем

Жмут вражінь воєнного кореспондента „Фельк. Беобахтер-а" Е. Мецлера п. н.: „Сяйні проблески з України".

Спершу тільки синіє горбок на овиді та як прозолоть сонця пробється крізь хмари, починає там мигтіти блискотливо. Годину пізніше сидимо вже на сірій піскуватій скалі побережжя, глибоко вдихаємо свіжий подих моря й не можемо налюбуватись як граються хвилі.

Потім босаком пробігаємо по гарячому піску понад берíг. В надбережних хатках рибалок кватирують наші вояки. На вісилках сушиться їхнє білля, колибаючись під вітром. Там десь хитається у почорнілому човні якийсь вояк і ловить рибу. Інші перуть сорочки й скарпитки. Стримано один із них пробує ногою воду. Потім прожогом кидається на хвилі і, борсаючись устами, випорскує воду. Та ось уже знову рачкує він до берега, стає, отрясається з води та дрижить від холоду, але вдоволений, що купався в Озівському морі.

* * *

Вже була ніч, як осягнули ми Маріюпіль. Перед домами гурти людей стоять та приглядаються мовчки, як безустанку пливуть змоторизовані батави. Один чорноволосий стрункий мужчина запрошує нас до себе на нічліг. За хвилину ми вже засіли до гарячих печених картопель. До цього приходить ще чай з додатками. Навіть із цих решток, із трудом заощадженого цукру мусимо користати. Та це не важне, що ніщо не залишиться, а важне, що прийшли німці!

„Останній час, що ви прийшли!" — пояснює нам слова старого робітника швець, який працював довший час у Кракові, навчився дещо німецької мови й тепер у нас за перекладача. Небаром уся кімната заповнилась людьми, жінками й мужчинами, які хотіли б про все почути, про все довідатись: Коли знову пічнеться в них праця, чи німці насправді тут залишуться, чи крамниці будуть в дчинені та жиди будуть мусіти працювати? — Після кожної відповіди вони тільки значуче позирали по собі та притакували. Коли біля півночі ми прощалися з ними, то їхні обличчя ясніли від радісних сподівань. Старий Олексій, робітник-спеціяліст у гуті „Ілліч" висказав декілька думок, що походили просто зі серця: „Так то — большевики говорили про соціялізм, але тільки ви, німці, перевели його в практиці. Останній час, що прийшли!..."

Ранком їдемо до пристані, що обслуговувала Донбас і мала величезне значіння для Совітів як вивозова пристань на півдні. З вежі одного величезного збіжевого зсипу оглядаємо всі ці численні пристаневі споруди, лаштунки, магазини, варстати та шпихлірі. Позаду просторого заливу видніють управлені горби. Одноповерхові доми всі вибілені, з плоскими червоними дахами. Між ними де-не-де парадні будівлі совітських урядів, із білого піскового каміння та з величавими сходами. Ліс коминів вистрілює в долині серед ранішньої мряки. Там то всі ці гути й фабрики зброї Маріюполя, що дісталися непошкоджені в наші руки. В порівнянні до інших промислових міст України, Маріюполь робить незвичайно миле враження...

—o—

ТИЖНЕВИЙ БІЛЯНС НІМЕЦЬКИХ ЛЕТУНСЬКИХ СИЛ.

БЕРЛІН. — Від 5—11. XI. втратили британські летунські сили в летунських боях та від дій протилетунської артилерії, 100 літаків. Німецька морська артилерія зістрілила крім того ще 19 машин. Дотепер подано в Лондоні урядово втрату 46 машин за час від 5—11 листопада. Німецькі летунські сили перевели свої успішні налети на пристаневі споруди Довру, Марґейт і Фольмавт, як також на гуту біля Істон. Вони завдавали щодня важкі втрати британській плавбі постачання. І так німецькі літаки затопили на морських просторах довкола Англії разом 9 торговельних кораблів містоти 41.500 тон, та крім того важко ушкодили 8 великих торговельних кораблів. В Африці німецькі бойові літаки атакували кількома наворотами та успішно британські бази та летовища біля Мэрса-Матрук і заборола біля Тобруку.

—o—

Турецький міністер закордонних справ про воєнне положення на Сході

АНКАРА. — На одному засіданні парляментарної групи республиканської народньої партії, міністер закордонних справ Сарачоґлю давав вияснення про політичну ситуацію і воєнне положення на сході, при чому він покликувався на звіти, які йому предложили турецькі генерали, що відвідали німецький східний фронт. Міністер закордонних справ не мав жіяких сумнівів, що враження генералів заслуговують на як найбільшу увагу, та що сила опору Совітів потерпіла як найбільші втрати.

Докладно обговорював міністер закордонних справ інцидент із затопленням турецького моторового корабля „Кайнакдере" на Чорному морі совітським підводним човном та подав до відома, що це нарушення вільної турецької мореплавби буде предметом дипльоматичних заходів.

—о—

Довкола голосування над зміною закону про невтральність

НЮ-ЙОРК. — Голосування над зміною закону про невтральність відбулося в атмосфері найвищої нервозности. Як відомо щойно тепер, 7 демократів та 3 республиканці, які ще в жовтні були за зміною цього закону, заявили коротко перед голосуванням, що на цей раз вони будуть проти змін. Демократичні посли з південних стейтів, які постійно піддержували політику уряду, виголошували теж промови проти зміни закону. Як пише „Ню-Йорк Таймс", 5-годинна дискусія була така бурхлива, як ніколи досі. Зроблено все, що було можливе, щоб все ще притягти деяких послів. „Ню-Йорк Геролд Трибюн" пише, що парляментарний заповідач Рейбарн пішов аж до Білого Дому, щоб поспитати Рузвельта, як можна б втихомирити неспокій у конгресі, при чому заявив Рузвелтові, що голосування в поважній небезпеці. Тому й неприявних членів парляменту візвали — як повідомляє „Ню Йорк Дейлі Геролд" — ще в останній годині телеграфічно до Вашинґтону, а демократичного посла Вудґрома принесли навіть хворого з лікарні.

Згідно з повідомленнями зі Стокгольму, в Лондоні здержуються зогляду на незначну більшість у парляменті з усякими коментарями. Підкреслюють при цьому, що зміна закону про невтральність увійде вже в силу мабуть у понеділок. „Ню-Йорк Дейлі Нюс", що є головним часописом Ню-Йорку, пояснює, що одинокою перешкодою втягнення Злучених Держав у війну будуть вибори до парляменту 1942 р. та що може бути, що більшість американського народу буде до того часу мати по вуха воєнних податків та банкротств в інтересах і скине ту партію, яка пре до війни.

—о—

Італійське боєве звідомлення

Головне Командування Італійської Армії повідомляє 17. ц. м.:

На північно-африканських фронтах нічого замітнішого. Також на фронті Ґондару був після звідомлених уже завзятих боїв спокійний день. Вороже летунство скинуло бомби на Дерну, повстали деякі шкоди в будинках. Поцілено теж один шпиталь, але жертв не було. В Мармаріка збито ворожий літак, що звалився в полумі.

КОРОТКІ ВІСТКИ

*** Французькі робітники в Німеччині.** Співробітник „Пті Парізієн", Роберт Бразіляш, який ще кілька тижнів тому перебував як полонений в Німеччині, відвідав з іншими французькими письменниками після участи у ваймарських нарадах письменників, домівку французьких робітників у Берліні і змалював тепер свої враження з неї у „Пті Парізієн". М. ін. він пише: „Французькі робітники звикли в Німеччині до життєвих форм, що були їм досі чужі, а німці щоб облекшити їм віддаль від батьківщини, поставили в їх розпорядження салі для зборів та фільми і книжки у їх рідній мові. Але французькі робітники дивляться дальше. Вони бачуть напруження цього народу у війні, серед якого живуть, вони думають і вчаться того, що могла би переняти наша французька країна. Вони і повернуться з досвідом, що не є без значіння. По трьох чи шістьох місяцях можуть ці робітники повернутися до хати і було б добре, якби вони скористали з того, що вони бачили".

*** Французько-бельґійський товарообмін.** До Парижа прибула бельґійська торговельна делеґація, щоби переговорити з відповідними здміністраційними станицями про товаровий обмін між Францією і Бельґією.

*** Міст над брюсельским каналом.** Залізничий міст на шляху Брюссель-Норджан, який коло Лекен перехрещує брюссельський канал, як і багато інших, анґлійці зірвали підчас війни на Заході. Тепер бельґійське національне залізниче товариство побудувало на місце провізоричного мосту новий перехід, яким без перепон відбувається важний комунікаційний рух. Також міст Ван Прет на Каналі в напрямі з Біленбруку, який у свій час англійці знищили, знову передали готовий до комунікації.

*** Величавий похорон ген. Енценжера.** В суботу передполуднем відбувся у Віші в приявності голови французької держави, маршала Петена, членів французького уряду та представників французької збройної сили величавий похорон міністра війни ген. Енценжера та 6 його найближчих співробітників, що згинули разом із ним у летунській катастрофі. В жалібному обряді взяв участь, як представник німецького уряду, посол Абец та як представник німецької армії — предсідник комісії перемиря ген. Фоґль. Крім цього були приявні на ньому члени дипльоматичного корпусу.

*** Співчувальна телеграма Дуче з приводу смерти ген. Енценжера.** Голова італійського уряду Мусоліні переслав з нагоди смерти французького генерала Енценжера таку телеграму до голови французької держави маршала Петена: „Трагічна вістка про катастрофу ген. Енценжера, вашого вартісного співробітника, зворушила мене глибоко і я прошу вас прийняти моє особисте та італійського уряду співчуття".

*** „Голяндія на переломі".** Комісар для зайнятих голяндських просторів, міністер д-р Сайс Інкварт говорив у четвер у Кольонії про „Голяндію на переломі". Він вказав на те, що в Голяндії збережено спокій і лад. У сьогоднішніх відповідальних мужів Голяндії дається завважити все більше змагання іти в майбутнє шляхом разом із німецьким народом, створити спільне заступництво всіх інтересів назовні та крім того, коли це буде конечне, забезпечити спільне існування спільною жертвою крови.

*** Відкриття японського парляменту.** В неділю відкрили, відчитуючи престольну промову цісаря, японський парлямент. Засідання закінчено після 15 хвилин. У суботу передполуднем відбулися короткі формальні засідання парляменту. В той день прибув зі своєю жінкою з Гаяма до Токіо цісар, щоб згідно з традицією взяти участь в офіційному відкритті парляменту. Голова японського парляменту гостро звернувся в суботу проти уряду Панами та проти його засобів у відношенні до осілих у Панамі японців.

*** Курузу прибув до Сан-Франціско.** Японський посол Курузу прибув у дорозі до Вашинґтону до Сан-Франціско.

*** Большевики вже на початку ц. р. перли до війни з Німеччиною.** „Вибух ворожих дій між Німеччиною і Совітським Союзом не збентежив мене зовсім" — заявив один совітський полковник, що попав 1. листопада ц. р. в полон під Петербургом. — „Уже в лютому ц. р. говорилося в петербурзькій військовій академії про недалекий вибух цієї війни. Підготова до неї пішла так далеко, що письменними наказами переводили мобілізацію большевицької армії, а в травні закінчено доповнення військових частин спеціялістами".

*** Остання можливість виїзду зі Шангаю.** Анґлійський генеральний конзулят візвав ще раз окремим обіжником всіх англійців, які хочуть покинути Шангай на англійському кораблі, використати останній день для запису на цей корабель.

*** Фолмовд — збірний осередок для конвойованих транспортів.** Фолмовд, що його згідно зі звітом Головного Командування знову бомбардувало німецьке летунство, лежить на південно-західньому березі Англії, на самому розі Корнвелу. Його пристань є незвичайно догідна, як збірний порт для транспорту військ, а також для причалу легких морських одиниць. Тепер вона входить у рахубу як збірна точка для конвойованих транспортів та іншого мореплавного руху. В 1937 році прибуло до Фолмовду рівно 1,200 кораблів заморської комунікації, а вже підчас миру місто було окружене рядом військових заведень.

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР

ЛИСТОПАД.
18. Вівторок — Галактіона
19. Середа — Павла еп.

— ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІХ ЗАМОВЛЯЮЧИХ У НАС КНИЖКИ, що покищо ДО ГАЛИЧИНИ не можемо книжок висилати, бо пачок до Галичини пошта ще не приймає. Усі такі замовлення просимо спрямовувати на адресу: „КНИГОТОРГ", ЛЬВІВ, вул. Чарнецького ч. 12.

„Українське Видавництво".

— ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІХ П. Т. УЧИТЕЛІВ, що ні денників ні програм навчання на складі не маємо і тому просимо їх у нас не замовляти.

„Українське Видавництво".

— УРОЧИСТА АКАДЕМІЯ. В неділю 28. листопада ц. р. в год. 16-ій (4 попол.) в Берліні в салі Гемайндегавз Люїзенкірхе на Шарльоттенбургу при Кірхпляц ч. 5. відбудеться урочиста академія з нагоди 20-ліття Великої Жертви під Базарем. — У програмі академії: реферат учасника полк. М. Шраменка, апель поляглих, деклямації, збірна рецитація та виступи наших відомих співаків (чок): п. Л. Корецької і п. О. Орленка-Гишки та нашої піяністки п. А. Джулинської. Перед академією біля 12. год. в греко-католицькій церкві при Ґрайфенґаґенерштр. 11, а в православній церкві при Кльостерштр. 73 відбудуться урочисті панахиди за поляглих під Базарем.

Найновіші видання

УКРАЇНСЬКОГО ВИДАВНИЦТВА В КРАКОВІ:

Іван Франко: Без праці, казка	ціна 2.50 зол.
І. Франко: Панські жарти, поема з останніх часів панщини	3.00 „
Юліян Тарнович: З кігтів сатани	2.50 „
Богдан Лепкий: Казка мойого життя (Бережани)	6.— „
А. Чайковський: За сестрою	2.50 „
Сонячні кларнети — Антологія української символістичної поезії 1920-тих років	3.— „
ШКІЛЬНІ ПІДРУЧНИКИ:	
А. Бабич: Таблиці логаритмів і частина величин із обсягу математики, фізики, хемії й астрономії	5.— „
Німецько-український кишен. словник	2.50 „

Книжки висилаємо за попереднім надісланням готівки або за післяплатою (в Г. Губернаторстві).

Порто на кожну книжку по 80 гр.

УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО
Краків, Райхсштрассе 34.

Зі спорту

ЗМАГАННЯ ЗА ЧАШУ ГЕН. ГУБЕРНАТОРА.

(Телефоном від власного кореспондента)

УКРАЇНА — СЯН 3:0

Заповіджені на неділю 9 ц. м. змагання за чашу Ген. Губернатора між двома українськими передовими дружинами копаного мяча не відбулися, бо „Сян" не приїхав до Львова і тому програв ці змагання воковер-ом.

УКРАЇНА — Д. Т. С. Г. 0:2 (0:1)

В неділю 16 листопада ц. р. Україна зустрінулась вперше зі сильною німецькою дружиною з Кракова і програла ці змагання за чашу Ген. Губернатора.

Гра проте весь час незвичайно цікава і на високому рівні. Ворота для Д. Т. С. Г. стрілили: Пазурек і Майовскі. Судця п. Кушіна з Кракова. Видців к. 5.000.

Р. М-ович.

*** Прикрий інцидент в Анкарі.** У відомому ресторані „Карпіч" в Анкарі, де бувають дипльомати, журналісти, як також численні вищі урядовці турецьких міністерств (також турецький міністер закордонних справ Сарачоґлю буває там частим гостем), трапився в пятницю вечором цікавий інцидент. Кореспондент американської „Калумбія Кампені" пробував поставити на столі американських журналістів прапор Злучених Держав Америки. Проти цієї спроби турки протестували так живо та енергійно, що американець, якийсь пан Аґромокі, мусів по кількох хвилинах знову звинути свій прапор та сховати його до кишені.

Четвертий англійський корабель-авіоматка не здібний до бою

СТОКГОЛЬМ. — Зі затопленням корабля авіоматки „Арк Роел" про що повідомила англійська адміралція, став вже четвертий англійський корабель-авіоматка нездібним до бою. Кромі „Арк Роел" у вересні 1939 р. один німецький літак сторпедував і затопив корабель - авіоматку „Кареджюс" (22.500 тон). Корабель того самого типу „Гльоріяс" (22.500 тон) загинув в червні 1940 р. у морському бою на північ від Норвегії. Вкінці „Ільюстрис" (23.000 тон) є під цю пору в направі в одній з північно-американських пристаней. Його ушкодили бомбами на початку цього року у военній пристані Мальти — Ля Валетта підчас одного німецького летунського налету. Наперед привезено його до Каїра, а звідтак Червоним морем до Злучених Держав Північної Америки.

—o—

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР ЖІНОЧОЇ СЕКЦІЇ УОТ.

В суботу 15. ц. м. Жіноча Секція при УОТ в Кракові, вул. Зелена ч. 18 влаштувала літературний вечір із участю нашої землячки з Харкова п. Ніни Бурик та відомого мистця-рецитатора м-ра Юліяна Ґеника-Березовського. Мабуть і реферат п. Ніни Бурик про „Працю в літературних клюбах молоді на Совітській Україні" і рецитації м-ра Ґеника-Березовського і шляхетна ціль імпрези, з якої ввесь чистий дохід ініціятори призначили на допомогу українським полоненим, причинилися до того, що розмірно просторі, ясні й привітні кімнати Жіночої Секції УОТ при вул. Зеленій 18 заповнилися найкращою публикою, серед якої можна було побачити представників обох полів, старшого громадянства і молоді. В перших рядах зайняли місця — провідник УЦК проф. д-р Володимир Кубійович та голова УДК в Кракові А. Онуферко.

Вечір відкрила короткою промовою п. Лідія Бурачинська, яка зазначила, що відтепер Жіноча Секція частіше влаштовуватиме такі імпрези. Опісля п. Ніна Бурик виголосила свій реферат про діяльність літературних гуртків в українських школах на совітській Україні. Тому, що незабаром будемо друкувати цей реферат, сьогодні не подаємо його змісту й обмежуємося до того, що завдяки своїй простоті і безпосередности він полонив усіх слухачів та зєднав їх симпатії для молодої прелеґентки з далекого, але всім нам такого рідного і близького Харкова. Опісля поза проголошеною програмою забрав слово приявний на салі між авдиторією відомий український письменник і поет Петро Карманський, який на основі власних переживань зясував приявним, як большевики відносилися до мистецтва взагалі, а до письменників зокрема. Його мила ґутірка стала наче другим рефератом, який дуже добре доповнював те, що передтим розповіла п. Н. Бурик.

На закінчення відомий рецитатор п. Ґеник-Березовський відчитав деякі поезії новіших наддніпрянських поетів, а саме: Тичини, Слісаренка, Филиповича, Хвильового та Еллана. Як звичайно вдатна мистецька рецитація п. Ґеника-Березовського була відповідним супроводом обох рефератів.

Після тієї офіціяльно-програмової частини вечора почався чайний вечір. Приявні засіли до столиків і серед ґутірок скоро опорожнили дбайливо приготовлений буфет.

Перший у тому році літературний вечір Жіночої Секції УОТ залишив миле враження. Приявні розходилися до хат з бажанням частіше бувати на таких культурних імпрезах!

ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ У БРНІ.

Українське громадянство Брна не занедбало і цього року гідно відсвяткувати листопадові роковини, хоч може в дещо скромніших рамцях ніж попередніх років. В неділю 2. листопада відслужено Сужбу Божу в наміренні українського народу, в якій взяло участь чи не все українське громадянство Брна й околиці. На Службі Божій виголосив принагідне слово о. Степан, ЧСВВ, в якому зупинився над двома моментами, а саме 1) що має лягти основою добре зорганізованої держави? та 2) з яким сбективним наставленням приступати нам до служби Батьківщині? — Розвиваючи перший момент підкреслив промовець конечність респектування справедливости у всіх її видах: роздільної, одиничної, леґальної. У другім моменті підкреслена була конечність гарячої, жертвенної любови, що одна тільки являється творчим чинником у протиставленні до ненависти, що нічого ніколи не збудувала, а лишає по собі тільки знищення і руїну.

Пополудні відслужено на центральнім цвинтарі святочну панахиду при спільнім гробі і памятнику українських вояків зі світової і українсько-польської війни. Приявні обіймали своїми молитвами не тільки тих, що спочили на чужій землі у Брні, але і всіх синів і доньок України, що впали жертвою за волю своєї Батьківщини. З вірою у краще майбутнє і бажанням не щадити себе у праці для України розходилася бренська українська еміграція старша і молодша домів.

З ЖИТТЯ ФІЛІЇ УНО СУВАЛКІ-ПЛОЦІЧНО.

В днях 20—21. X. ц. р. завитав до нас представник окружного уряду „Арбайтсфронту" полк. Власюк, що обїздже Східню і Західню Прусію та краї прилучені до Німеччини, щоб полагодити всі болячки українських робітників. По корисному наладненні безлічі справ в місцевих урядових чинників, полк. Власюк відвідав — уже вдруге — домівку філії УНО в Плоцічнім, де його витала численна молодь в національних строях, дівчатка з віночками на головах, прикрашених різнокольоровими стяжками.

З ЖИТТЯ ФІЛІЇ УНО У ВАРТБРІКЕН.

Українська громада в Вартбрікен у Вартеляндї і сусідніх місцевостях провела в днях 28 вересня й 26 жовтня ц. р. рідкі в їхньому житті й радісні хвилі. На запросини управи філії УНО прибув до Вартбрікен український гр.-кат. душпастир в Позен о. д-р Ф. Побігушка, щоб відправити Богослуження. Німецька влада згодилася радо на уладження українського Богослуження і відступила до розпорядимости української громади місцевий парохіяльний костел від 9 до 1-ої год. Управа філії повідомила заздалегідь про українське Богослуження в Вартбрікен всі гуртки українців у сусідніх місцевостях. Тому навіть з дуже далеких околиць зібралися вже вранці старші громадяни, молодь і дітвора, що від ряду літ на чужині не мали змоги бути на рідному Богослуженні. Від 9 год зранку приступали до св. сповіди ті, які користаючи з такої рідкої нагоди — хотіли висповідатись. Коло год. 10,30 почалася Служба Божа. Гарна церква, залита світлом, слова рідної Служби Божої, чар української церковної пісні, все це родило настрій, що його переживати і зрозуміти потрапить тільки той, що цілі літа прожив на чужині, в чужому оточенні, далеко від рідної країни і Церкви. По Службі Божій спільне хрищення і миропомазування дітей.

На Богослуженні були ввесь час приявні представники місцевої німецької влади, з яких неодин вперше у своєму житті бачив відправу в рідному обряді. Тому з вдоволенням і захопленням величчю та красою українського Богослуження виходили приявні з церкви.

По Богослуженні зібралися всі приявні у просторій кімнаті на спільну гостину разом з о. д-ром Побігушком і мов одна родина у святочному настрою провели кілька годин спільно на веселій ґутірці, переплітаний піснями. Теплими словами промовив до всіх о. д-р Побігушка підкреслюючи вагу сучасного моменту в житті українського народу і вказав на обовязки, що їх сповнення вимагає від кожного з нас звільнена від наїздників Батьківщина. Йому подякував за приїзд до Вартбрікену проф. І. Кінасевич, бо дав змогу всім приявним провести кілька годин в рідній атмосфері. На гостині був приявний також представник німців. Пізним уже вечором пращалися приявні зі собою, бажаючи собі недалекої зустрічі вже на рідній землі.

Вдруге зійшлась українська громада в неділю 26 жовтня. Цим разом приїхало до Вартбрікен з о. д-ром Побігушком 8-ох співаків з Позену, які під диригентурою молодого студ. медицини Б. Волянського відспівали в церкві співану Службу Божу, а на спільному пополудневому зібранні відспівали безліч пісень. Проповідь в церкві та річева промова на пополудневих сходинах голови окружної філії УНО в Позен м-ра О. Павликевича та рідна пісня захопили всіх приявних.

Філія УНО в Вартбрікен гарно зорганізована від часу, як провід над нею обняв лікар.ветер. д-р Р. П. Куровецький. Філія начисляє коло 40 членів. Місцевих українців небагато, але до неї належать українці з довколишніх місцевостей (Конін, Турек й інших. Сходини членів відбуваються щонайменше раз в тиждень, в домі голови, бо власної домівки покищо ще не мають. Та енергійний і впливовий д-р Куровецький поробив всякі заходи в місцевих чинників, щоб придбати відповідну домівку. Є надія, що в найближчій майбутності філія матиме власну домівку. На сходинах відбуваються реферати, відчитують письма централі, читають часописи та переводять ґутірки на всякі актуальні теми, головно з українського життя. Члени карні, нерозсварені. Згл[illegible] членів філії і взагалі всіх українців округи Вартбрікен, — це наші учителі народніх шкіл, переселені колишньою польською владою на захід з політичних причин. Та не заломила їх чужина. Навпаки, застали́ла їхні душі. Не тільки самі не надщербили своїх національних почувань, але і дітей своїх виховують у національному дусі.

—o—

Дрібні оголошення

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., ¼ сторінки 180 зол., ⅛ сторінки 150 зол., 1/16 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.

ПЕРЕДПЛАТА „Кр. В.": Передплату треба висилати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо висилати. При зміні адреси треба все подавати попередну адресу.

ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату з Генерального Губернаторства треба посилати переказами або чеками нашого видавництва Sch A Warschau Nr. 3.812. З Німеччини чеками нашого видавництва на Postscheckkonto Berlin № 68085.
З Протекторату: чеками „Українського Видавництва" Postsparkasse Prag 78.513. — Із Словаччини чеками Tatra banka, filialka v Bratislave, Bratislava, № 5015 на р-к Ukrainske Nakladatelstvo v Krakove. — Курс 1 нім. марки 2 зол., 1 чеської кор. 0.20 зол., 1 словацької кор. 0.20 зол.
При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші. Звертаємо увагу: подавати читку і докладну адресу.

За Редакцію відповідає начальний редактор М. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Райхсштрассе 34, II. Тел.
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Reichsstrasse 34, Fernspr. 230-39. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei", Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 10279